

V NOVOM ROKU V NOVOM ŠATE

Vážení občania, chcem Vás poinformovať o nových aktivitách, ako som Vám v minulom čísle sľúbil. Nový rok sme spolu privítali pred novou budovou obecného úradu v celkom príjemnej atmosfére. Oslava nebola špeciálne pripravovaná okrem čaju, ktorý pripravila ako vždy ochotná komisia pre kultúru, mládež, vzdelávanie a šport. Mňa osobne milo prekvapil záujem Vás, ktorí ste prišli prejavíť spolupatričnosť. Naozaj sme boli ako jedna rodina, nehovoriac o kultúre návštevy na novom úrade. Stisky rúk a pranie všetkého najlepšieho skutočne dotvárali toto stretnutie. Bol som naozaj hrdý, že patríam k Vám, veď takého kultivované podujatie sa len tak často nevída.

Oficiálne otvorenie novej budovy obecného úradu sa uskutočnilo 3. januára 2008 za účasti vzácných hostí a to europoslancu MUDr. Miroslava Mikolášika a štátneho tajomníka Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR Ing. Milana Mojša, vedenia mesta Ružomberok na čele s primátorom mesta Ing. Michalom Slašťanom, členov menežmentu MONDI SCP, a. s., Ing. Dušana Šimu a Ing. Olgy Šotolovej, vedenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, vedúcich stredísk Doprastavu Ing. Mariána Palúcha a Ing. Štefana Kotríka, majiteľa firmy HDV Engineering colsanting, s. r. o. Ing. Damiána Jelšovku, majiteľa firmy DOMINO Ing. Jozefa Pochybu, spolumajiteľa firmy DAS, s. r. o., p. Daniela Zlejšieho, vedenia Vodárenskej spoločnosti Ružomberok, a. s., Doc. Ing. Jaroslava Demku, CSc. a Ing. Jána Bednárika, vedenia Domova dôchodcov a domova sociálnych služieb pre dospelých Likavka, Mgr. art. Ivana Hrčku, poslancov Obecného zastupiteľstva v Likavke, starostov okolitých obcí, pracovníkov, ktorí realizovali odborné práce ako i mnohých ďalších, ktorí nezištne pomáhajú našej obci pri mnohých podujatiach a aktivitách. Všetkým chcem i touto cestou poďakovať za spoluprácu a verím, že tento vzťah bude pretrvávať i do budúcnosti. Rovnako chcem poďakovať duchovnému otcovi našej farnosti ThDr. Štefa-

novi Tukovi, PhD. a nášmu kaplánovi HeDr. Ľuboslavovi Hromjakovi za posvätenie nového obecného úradu, aby v duchu ich slov mohol plniť svoje poslanie.

Čo nás čaká v roku 2008? Už mi to pripadá otrepané, že roboty je stále skutočne dosť, ba niekedy mám pocit, akoby jej pribúdalo a nie opačne. Obecné zastupiteľstvo na svojom predvianočnom rokovaní potvrdilo odsúhlasením v rozpočte obce to, čo je potrebné najskôr dokončiť, aby obraz obce bol reprezentatívny a hodný svojej bohatej histórie.

Prioritou č. 1 je dobudovať okolie obecného úradu tak, aby pred novou budovou obecného úradu vznikol priestor na stretávanie sa občanov pri rôznych akciách, oddychová zóna pre čo najširšiu vrstvu našich obyvateľov.

Prioritou č. 2 je pokračovať v rekonštrukcii budovy bývalej reštaurácie podľa našich finančných možností tak, aby sa po etapách dávala do užívania.

Paralelne s týmito prioritami, pracujeme na projekte obnovy Základnej školy s materskou školou. Hoci ako jediný z ružomerského okresu bol náš projekt na rekonštrukciu ZŠ s MŠ vybraný do zozbierky projektov na získanie finančných prostriedkov z EÚ na Ministerstve výstavby a regionálneho rozvoja SR, po voľbách nám bol projekt vrátený na aktualizáciu s tým, že budú vyhlásené nové výzvy na získanie finančných prostriedkov z eurofondov. Napriek týmto peripetiám sa opäť usilujeme projekt prepracovať i keď som si vedomý, že tento proces nebude ľahký, pretože v prvom kole na registráciu projektov sme sa nedostali.

V rámci našich možností sa snažíme svojpomocne vybudovať prístrešok na uskladnenie biomasy (štiepkov) v areáli ZŠ s MŠ, ktoré si sami vyrábame a zmechanizovať ich dopravu do kotla.

Ďalším našim cieľom je doriešiť problematiku odpadového hospodárstva tak, aby nás rok 2010 našiel pripravených na naplnenie zákona o odpadoch. Tak

ako som už v minulých číslach Likavanu naznačil, obec bude musieť skvalitniť separáciu odpadov. Aby k tomu došlo, musíme byť úspešnejší v hľadaní finančných prostriedkov na jeho realizáciu ako doteraz. Už desiaty rok sa usilujeme získať bezplatne kontajnery na separovaný odpad, zatiaľ bezvýsledne. Na nákup kontajnerov vrátane veľkokapacitných je potrebných cca 600.000,- Sk. Ďalej potrebujeme dobudovať skládku na bioodpad resp. obecné kompostovisko v lokalite Pod borovinou. Tu narážame na problém získania pozemkov od Slovenského pozemkového fondu. Ku skládke bioodpadu bude potrebné vybudovať prístupovú komunikáciu a skládku oploitiť a personálne zabezpečiť prevádzku skládky. Aby sme sa v zbere a separácii komunálneho odpadu pohli ďalej, zriadili sme zberné miesto vo dvore strediska služieb, kde je možné odovzdať do pripravených kontajnerov drobný stavebný odpad, textil, sklo, papier a lepenku, plasty, batérie a akumulátory, žiarivky, vyradené elektrické a elektronické zariadenia (televízory, počítače, chladničky, práčky a pod.), kovy. Upozorňujeme, že vyradené elektrické a elektronické zariadenia musia byť kompletne, lebo inak nám ich firmy, vykonávajúce ich recykláciu nezoberú. Do budúcnosti uvažujeme aj so zberom opotrebovaných olejov. Zber odpadov v zbernom mieste (stredisko služieb) sa bude vykonávať v pracovných dňoch nasledovne – pondelok, utorok, štvrtok a piatok od 9.00 do 13.00 h, v stredu od 9.00 h do 13.00 h a od 14.00 h do 17.00 h.

Zber komunálneho odpadu si zabezpečujeme sami svojpomocne vlastnou technikou, ktorá už dosluhu-

je, a tak z času na čas sa vyskytnú problémy, že pri vyprázdňovaní kuka nádob časť odpadu sa vysype na ulicu. Chcem Vás požiadať o spoluprácu poznametať ulicu, ak sa tak stane pred Vaším domom alebo prevádzkou. Ak by sme chceli zabezpečiť kvalitnejšiu techniku, potrebovali by sme cca 1.500.000,- Sk na rekonštrukciu kuka voza. Druhá možnosť je zabezpečiť zber odpadu v inej organizácii avšak za predpokladu zvýšenia poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad.

Konáre zo záhrad je možné odovzdať v areáli ZŠ s MŠ, kde sa z nich vyrobia štiepky na vykurovanie ZŠ s MŠ.

Držitelia drobného stavebného odpadu sa dohodnú na spôsobe jeho likvidácie pracovníkmi obce s p. Némethom alebo p. Mudičkom.

V závere tejto témy Vás chcem dôrazne upozorniť, čo do kuka nádoby nepatrí – bioodpad a skaly zo záhrad, drobný stavebný odpad, kuchynský odpad, drevo, kovy, oleje, všetky druhy nebezpečného odpadu a nečistota z posýpania ciest.

Vážení občania, chcem veriť, že pri troške dobrej vôle, sebadisciplíny a porozumenia sa nám spoločne podarí vyrovnať sa i s týmto páľčivým problémom, pretože likvidácia divokých skládok nám zbytočne zaťažuje rozpočet obce. Za porušovanie zákona o odpadoch a vyššie uvedených zásad pristúpi obec k ukladaniu pokút. Kuka nádoby, v ktorých sa bude nachádzať zakázaný odpad, nebudú vysypané.

Vladimír Roško,
starosta obce

NÁVŠTEVA INŠTITÚCIÍ V BRUSELI

Na pozvanie europoslancu za KDH MUDr. Miroslava Mikolášika spolu s primátorom Kysuckého Nového Mesta som navštívil Brusel za účelom oboznámenia sa s činnosťou európskych inštitúcií. Program návštevy starostlivo pripravil sám pán poslanec Mikolášik. Osobne nás sprevádzal počas celej návštevy. Zúčastnili sme sa na rokovaní Európskeho parlamentu, kde sa prejednávala téma o zabezpečovaní zdravotnej starostlivosti v štátoch EÚ pre občanov cudzích štátov.

Vo svojom úrade nás prijal eurokomisár Ing. Ján Figel', ktorý nás oboznámil so svojou prácou. Naša návšteva pokračovala vo výbore regiónov a v ďalších inštitúciách Európskej komisie. Až priamo na týchto úradoch som pochopil, akí schopní ľudia zastupujú Slovensko na týchto dôležitých postoch. Po-

čas návštevy som si rozšíril poznatky o možnostiach čerpania fondov EÚ.

Pri rôznych stretnutiach s našimi občanmi a priateľmi často dostávam otázku, kto bol za mojím pozvaním do Bruselu a prečo práve ja? S europoslancom MUDr. Mikolášikom sa poznám pekných pár rokov z pôsobenia v KDH ako poslanca NR SR a veľvyslanca SR v Kanade. Naše zblíženie sa uskutočnilo pri návštevách priamo v Likavke. Zaujímal sa o diaľnicu v našej obci a zúčastňoval sa na našich podujatiach. Tento záujem pretrváva dodnes, čo vyústilo týmto pozvaním. V Bruseli na vlastné oči som videl, aký je to uznávaný politik medzi europoslancami. Nie je to prekvapujúce, keď si uvedomíme, že pra-

cuje vo výbore pre regionálny rozvoj, vo výbore pre životné prostredie, vo výbore pre verejné zdravie a bezpečnosť potravín, pracuje ako podpredseda v parlamentnom zoskupení Bioetiky. Pôsobí v delegáciách pre vzťahy s Izraelom a v delegácii pri parlamentnom výbore Európa – Stredomorie. Na zasadaniach Európskeho parlamentu patrí k najiniciatívnejším europoslancom.

I touto cestou chcem poďakovať MUDr. Mikolášikovi za pozvanie.

Vladimír Roško,
starosta obce

Z ČINNOSTI KOMISIE PRE OCHRANU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA OBEČNÉHO ZASTUPITEĽSTVA V LIKAVKE

Komisia obecného zastupiteľstva v súlade so zák. č. 369/1990 Zb. plnia poradnú, iniciatívnu a kontrolnú funkciu. Komisia v zložení Ing. Štefan Páter, Ing. Pavol Burgár, Pavol Fain, Silvester Brtko a Štefan Sališ v rámci svojej kontrolnej činnosti vykonala v mesiaci júl 2007 kontrolu stavu životného prostredia v intraviláne a mimo intravilánu obce. Členovia komisie konštatovali, že sa situácia v stave životného prostredia oproti predchádzajúcim rokom podstatne zlepšila. Zásluhu na zlepšenom stave má obecný úrad, starosta obce a ZŠ s MŠ hlavne tým, že je pravidelne organizovaný zber železného šrotu, skla, papiera, bielej techniky, batérií a drobného stavebného materiálu. Čiastočne rieši problém odpadov aj novovytvorená medziskládka v areáli strediska služieb, ktorej organizáciu treba doriešiť.

Aj napriek týmto opatreniam stále sa opakuje vytváranie rôznych nepovolených skládok pozdĺž potokov Likavčianka, potoka Žabovo a pozdĺž potoka z Martinčeka. Našli sme aj vrak osobného automobilu na Skalkách a nie najvhodnejšie umiestnenie hnojiska v Žabove. Zistili sme aj konkrétneho znečisťovateľa vodného toku Likavčianka. Komisia pozitívne hodnotila zakúpenie štiepkovača. Štiepky sa využívajú na kúrenie v ZŠ s MŠ.

Vo februári 2008 sa komisia zaoberala problematikou vyplývajúcou zo zákona č. 24/2004 Z. z., ktorý doplnia zákon. č. 223/2001 Z. z. o odpadoch. Zo zákona vyplynuli pre obce dve nové povinnosti:

- **od 1. 1. 2006 musia obce zaviesť vytried'ovanie odpadu zo záhrad, verejných priestranstiev, cintorínov a zákaz ich spaľovania,**
- **do roku 2010 musia obce zaviesť vytried'ovanie aspoň 5 položiek komunálnych odpadov vrátane kuchynského odpadu.**

Z uvedených dvoch povinností vyplýva, že do roku 2010 budú musieť bezpodmienečne všetky obce zaviesť separovaný zber biologicky rozložiteľných odpadov.

Chcel by som vážení spoluobčania upriamiť vašu pozornosť na tento problém, ktorý sa týka nás všetkých, ktorí sa podieľame na produkcii komunálnych odpadov. Jedná sa o niektoré odpady, ktoré dávame t. č. do popolníc. Zatiaľ nemáme vytvorené dostatočné technické podmienky na plnenie tejto povinnosti, nie sú k dispozícii samostatné kontajnery na:

- obaly TETRAPACK (krabicové obaly z džusov, mlieka a iných nápojov),
- plasty PET fľaše, plastové fľaše od nápojov, plastové obaly z čistiacich prostriedkov,
- kovové obaly zo zaváranín a konzervy, plechové dózy od piva a iných nápojov,
- papier novinový, kancelársky a baliaci, časopisy, zošity a kartónové obaly, ktoré z časti zbierajú žiaci ZŠ s MŠ, ale nie všetko sa do zberu dostane,
- sklo, sklené fľaše, farebné a číre, poháre od zaváranín, tabuľové sklo sa tiež z časti zbiera už teraz do jestvujúcich kontajnerov.

V záujme plnenia tejto povinnosti bol daný prísľub starostom obce, že v priebehu roka 2008 budú kontajnery zakúpené a rozmiestnené na určených miestach po obci.

Okrem horeuvedených odpadov veľkú časť tvorí biologicky rozložiteľný komunálny odpad. Tvoria ho odpady zo záhrad, verejných priestranstiev, cintorínov a kuchynské odpady. Odseparovaním a kompostovaním týchto odpadov buď individuálne v záhrade alebo na centrálnom kompostovisku podstatne znížime množstvo ukladané do popolníc. Tieto zložky

tzv. bioodpadu tvoria 30–40 % z komunálneho odpadu a spolu s už horespomenutými odpadmi predstavujú 60–70 % celkového odpadu. O takéto množstvá by sme znížili odvezené množstvá komunálnych odpadov, čo by znamenalo menej poplatkov za uloženie odpadov na skládku odpadov, a tým by znížila obec náklady na ich odvoz. Vytvorili by sa možnosti na prípadné zníženie miestnych poplatkov za odvoz odpadov.

Centrálne kompostovisko Pod Borovinou je vo výstavbe, ale už teraz sa môže tam skladovať biologický odpad.

Ak obec nezníži množstvá odpadov vyvážaných na skládky tým, že nebudeme **separovať** jednotlivé zložky komunálneho odpadu všetci, tak bude obec v súlade so zákonom č. 17/2004 Z. z. platiť vyššie poplatky za uloženie odpadov na skládku odpadov a navyše obci môže byť uložená pokuta.

Do doby, kedy budú zakúpené kontajnery na separovanie jednotlivých zložiek komunálnych odpadov a dokončené centrálne kompostovisko, môžeme niektoré zložky komunálnych odpadov separovať už teraz v areáli strediska služieb, kompostovať odpady zo záhrad individuálne v záhradách a konáre vozit' do areálu ZŠ s MŠ na štiepkovanie.

Podrobnejšie informácie o problematike separovania komunálneho odpadu a biologicky rozložiteľného odpadu budeme postupne uverejňovať v občasníku Likavan, formou letáčikov a skladačiek, ktoré budú roznesené do každej domácnosti a taktiež formou oznamov v miestnom rozhlase. O informácie môžete požiadať na obecnom úrade a aj u členov Komisie pre ochranu životného prostredia obecného zastupiteľstva.

Verím vážení občania, že pochopíte túto občiansku povinnosť a zapojíte sa postupne v čo najväčšom počte do separovania komunálneho odpadu v zmysle spomenutých zákonov a vyhlásených aktivít Občianskeho združenia TATRY – Neseparujte sa, separujte s nami, Toky nie sú stoky, Na skládky nie sme krátky.

Komisia pre ochranu životného prostredia Obecného zastupiteľstva v Likavke schválila na svojom zasadnutí 12. februára 2008 iniciatívu pre vyhlásenie roka 2008 za rok „Komplexného riešenia separovania komunálnych odpadov v obci Likavka“. O výsledkoch a plnení tejto iniciatívy vás budeme postupne informovať.

Ing. Štefan Páter

poslanec OZ a predseda komisie
pre ochranu životného prostredia OZ

TRÁVA SPÁLENÁ – BOLEST' ZNAMENÁ!

Každoročne sa opakuje jarné vypaľovanie rôznych plôch zarastených vľahnajúcou trávou, či burinami, ktoré je hanbou každej obce, mesta či inštitúcie. Mnohoročný problém, ktorý má svoje sociálne, ekonomické a najmä ekologické pozadie, je na Slovensku obmedzený viacerými právnymi predpismi (zákon o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov, občiansky zákonník, niektoré ustanovenia zákona o ochrane prírody a krajiny), napriek tomu sa každoročne opakuje s nezmenšenou intenzitou.

Pritom ide o zásah, ktorý nemá v našich civilizačných, geografických a klimatických podmienkach žiadne opodstatnenie. Na rozdiel od iných oblastí, nie sú u nás spoločenstvá, ktoré prirodzene vyžadujú vypaľovanie.

Hospodári často argumentujú tým, že po vypálení lepšie rastie tráva. Je to rovnaký nezmysel, ako všetky ostatné argumenty, obhajujúce vypaľovanie. Tráva, ktorá sa „objaví“ po vypálení, tam bola aj predtým. Práve poškodením nových výhonkov požiarom dochádza k nadmernému čerpaniu zásobných látok a k oslabovaniu trávnych porastov.

Z hľadiska výskytu rastlinstva sú biotopy zaujímavé najmä ak ide o sucho- a teplomilné spoločenstvá. Tu jestvuje mnoho praktických dôkazov o znižovaní početnosti vzácnych rastlinných druhov vplyvom vypaľovania, o znižovaní pokryvnosti porastom a následnej zvýšenej erózii.

Vypaľovaním sú ohrozené taktiež skalné spoločenstvá osídlené často veľmi vzácnymi a hodnotnými rastlinnými druhmi. Škody na týchto spoločenstvách sú často nezvratné a tieto citlivé spoločenstvá sa už nikdy nevyvinú do formy, v akej boli vďaka mnohému tisícročnému vývoju. Rukolapné dôkazy o týchto škodách máme z požiarov napr. v Slovenskom raji, Veľkej Fatre, na Branisku atď.

Osobitnou kapitolou sú brehové bylinné biotopy. Je zrejmé, že kým na nevypaľovanom úseku sú dobre vyvinuté prirodzené rastlinné spoločenstvá, s dobre odlišenými spoločenstvami podmäčianých plôch a pramenísk, podrast vypaľovaného úseku tvoria prevažne burinné spoločenstvá s dominujúcou žihľavou, lopúchmi, vratičom a ďalšími burinnými druhmi. Narušanie prirodzenej stability vypaľovaním je evidentné na prvý pohľad na mnohých miestach našich tokov.

Vplyv vypaľovania trstových porastov je negatívny skôr pre živočíšnu zložku. Osobitnou kapitolou je vypaľovanie železničných a cestných násypov a zárezov. Jednoznačne negatívny je vplyv vypaľovania na živočíchy, osídľujúce nehostinné plochy násypov. Nájdeme tu často aj vzácne druhy. Chudobným vypáleným porastom na štrkovom alebo hlinito – štrkovom povrchu dominujú bodliaky, lopúchy, žihľava a vratič. Na kosených plochách násypu postupne tieto druhy ustupujú a začínajú sa objavovať viaceré druhy tráv, využívajúce tlejúcu vrstvu pokosenej hmoty. Tieto trávy spevňujú svah násypu a pomáhajú vytvárať vrstvu budúcej pôdy.

Musíme si uvedomiť, že pri horení starej trávy (zotrvaní požiaru na mieste) vzniká teplota okolo 600 – 800 °C s niekoľkými vplyvmi: pôsobením priameho ohňa je zničených 100 % všetkých vývojových štádií hmyzu do výšky 100 cm nad povrchom pôdy, redukcia počtu jedincov o 70–80 % mimo ohniska požiaru, zničenie 50–70 % jedincov vplyvom zvýšenej teploty a dymových splodín vo výške 1 až 3 m nad povrchom, zánik 10 % jedincov do hĺbky 2–3 cm pod povrchom pôdy (Záruba, 1993). Ak v rastlinných spoločenstvách podporuje vypaľovanie rozširovanie burinných druhov, aj v prípade hmyzu dochádza k podpore odolných, ľahko a vo veľkých množstvách sa rozmnožujúcich druhov, ktoré zväčša škodia nielen v postihnutom ekosystéme, ale aj v okolitých ekosystémoch polí, intenzívnych pasienkov a pod.

Pôdne mikroorganizmy sú zvlášť dôležitým článkom v kolobehu látok a energie. Sú nenahraditeľnou zložkou v udržiavaní biologickej rovnováhy v prírodnom prostredí.

Vplyv ohňa na mikroorganizmy je priamy a nepriamy. Priamo pôsobí vysoká teplota a nepriamo fyzikálne – chemické zmeny v pôdach, ku ktorým došlo v dôsledku pôsobenia ohňa.

Zo súčasných poznatkov o vplyve vypaľovania na mäkkýše môžeme konštatovať, že najväčšie škody vznikajú v biotopoch, ako sú brehové bylinné porasty, trstové porasty stojatých vôd a močiarov, železničné a cestné násypy a zárezy a protipovodňové hrádze.

Najväčšie škody spôsobuje blanokrídlomcom priamy účinok ohňa. Pri požari zväčša hynie značná časť jedincov, prítomných na lokalite. Zároveň dochádza aj k poškodeniu, prípadne k úplnému zničeniu hniezd sociálnych i samotárskych druhov blanokrídlomcov.

V dôsledku vypaľovania dochádza aj ku zmenám floristického aspektu na lokalitách, čo má vplyv hlavne na aktívne opel'ovače.

Jarným vypaľovaním starej trávy najviac trpia motýle viazané na tieto biotopy. Oheň ničí všetky vývojové štádiá týchto motýľov, ako aj samotné podmienky ich biotopu.

K nepriamym negatívnym vplyvom vypaľovania na obojživelníky patrí predovšetkým ničenie ich potravnej bázy.

U hadov je nevýhodou to, že v čase vypaľovania končia zimný spánok a zostávajú viac – menej na mieste, kde sú požiarom zasiahnuté dospelé jedince, znášky vajíčok, či mláďatá. Škody na týchto živočíchoch môžu byť obrovské, ak si predstavíme, že 100 m železničného násypu môže poskytnúť životný priestor pre desiatky jašteríc, prípadne slepúchov a hadov. Vypaľovanie má taktiež ako u obojživelníkov vplyv na ich potravinovú bázu (slabo pohyblivý hmyz, červy, slimáky a pod.).

Vypaľovanie trávy likviduje hniezda vtákov, ich vajcia, mláďatá a aj väčšinu hmyzu a ďalších bezstavovcov, ktoré tvoria potravinovú bázu širokého spektra hmyzožravých živočíchov

Spoločenstvá prírodných a poloprírodných lúk a pasienkov sú druhovo bohaté a cenné. Zatiaľ čo tradičné spôsoby obhospodarovania (kosenie, pastva) sú jednou z podmienok ich vzniku a existencie, vypaľovanie predstavuje významný rušivý zásah do vývoja spoločenstva.

Dôsledkom opakovaného vypaľovania je narušenie druhového zloženia, štruktúry a autoregulačných schopností spoločenstva, v ktorom každý druh, každý jedinec má určitú funkciu. Vplyv vypaľovania je tým ničivejší, čím je pokročilejší rozvoj vegetácie a čím je väčšia intenzita ohňa. Najcitlivejšie sú rastliny na začiatku vegetačného obdobia, kedy sú poškodzované ich obnovovacie pletivá a na konci obdobia – semená. Ustupujú predovšetkým druhy, ktoré majú plytko uložené obnovovacie pletivá (semená, cibulky, púčiky), teda kľúčia, sú zakorenené vo vrchných vrstvách pôdy a druhy nižšieho vzhľadu. Vypaľovanie rastlinných spoločenstiev spôsobuje aj ďalšie problémy: strata biomasy a živín, obnaženie vypálených slabo stabilizovaných plôch pre plošnú eróziu, strata diverzity krajiny.

Ako z uvedeného vyplýva, absolútna ignorácia predpisov na úseku ochrany životného prostredia ako aj požiarnej ochrany zo strany jednotlivcov a organizácií, spôsobuje slovenskej spoločnosti každoročne nevyčísliteľné škody.

(Skrátené)

Mgr. Rudolf PADO

Predseda a projektový manažér OZ TATRY

HASIČSKÉ ÚSPECHY 2007

Rok 2007, ako ostatne aj predchádzajúce roky, pri-niesol likavským hasičom opäť pekné úspechy. V tomto roku sme do hasičských súťaží postavili dve hasičské družstvá mužov, jedno družstvo starých pá-nov, jedno hasičské družstvo žien a dve hasičské družstvá mladých hasičov (dievčatá a chlapci).

Súťažnú sezónu sme zahájili už v marci, kedy sa konal 5. ročník zimného sústredenia mladých hasi-čov v telocvični ZŠ s MŠ Likavka. O tom, že súťaž sa teší čoraz väčšej obľube svedčí i fakt, že sa jej zúčastnilo šesťnásť 9-členných družstiev. Túto súťaž sme už tradične vyhrali v oboch kategóriách, t. j. chlapci i dievčatá získali zlatú medailu.

Tento rok sme úspešne previedli aj druhé – jesen- né – kolo tejto súťaže pod názvom „Hasičský viac- boj v Likavke – *Čo páli to uhasíme – spoločne proti nude a pre hľadanie pozitívnych hodnôt v nás*. Jedna- lo sa o branný pretek mladých hasičov v prekrásnom prostredí pod hradom Likava. Tento branný pretek absolvovalo 16 hasičských družstiev, ktoré bojovali vo viacerých disciplínach:

- strelba zo vzduchovky,
- viazanie uzlov,
- hod cvičným granátom na cieľ,
- paintball,
- vedrovka,
- prekonávanie vzdialenosti pomocou visutého lana,
- zdravotnícka príprava.

Opäť naše družstvá chlapcov i dievčat sa umiest- nili na prvých miestach.

O úspešnosti tejto súťaže svedčí i fakt, že súťažné družstvá prišli nielen z okresu Ružomberok, ale aj z ok- resov Prešov, Žilina a Kysucké Nové Mesto. Vedúci týchto hasičských družstiev vysoko pochválili orga- nizátorov súťaže a uistili nás, že s nimi môžeme po- čítat i do ďalších rokov.

Podme teraz ďalej po poriadku vo vymenúvaní na- šich úspechov či neúspechov:

V júni sme sa zúčastnili na okresnom kole hry Plameň v Černovej. Túto súťaž sme zvládli opäť ukázkovo a družstvo chlapcov i družstvo dievčat sa umiestnilo na prvých priečkach. Na veľmi dobrú pripravenosť našich mladých hasičov poukazuje i to, že družstvo dievčat malo oproti druhému družstvu za nimi náskok takmer 100 bodov. Tento rok sme sa opäť zúčastnili na Súťaži mladých hasičov o pohár firmy Pyrostop v Trnovom pri Žiline, kde sme tento rok po 4-ročných víťazstvách skončili na druhom mieste.

Aby bol výpočet úspechov našich mladých hasi- čov úplný, je potrebné spomenúť naše účinkovanie na pohárovej súťaži o pohár prezidenta DPO SR vo Svite, kde v konkurencii 60-tich dievčenských druž- stiev sa naše najmenšie dievčatá umiestnili na krás- nej 20. priečke. Tu treba ale dodať, že toto družstvo tvorili 8–9 ročné deti, ktoré boli vôbec na svojej prvej hasičskej súťaži.

Družstvá dospelých začali súťažnú sezónu Previer- kou pripravenosti, ktorá sa tento rok konala v Lip- tovskej Teplej. Muži skončili na prvom mieste a tak si zabezpečili postup na krajské kolo. Ženy skončili na druhom mieste a družstvo starých pánov obsadi- lo 1. miesto. Krajské kolo sa konalo na konci júna v Kysuckom Novom Meste, kde sa naše družstvo umiestnilo na 5. mieste.

Zúčastnili sme sa aj viacerých pohárových súťa- ží: napr. súťaž o pohár starostu obce Liptovský Mi- chal, kde sme skončili na 6. mieste, ďalej zrejme na poslednom ročníku pohárovej súťaže Hasičská ne- deľa horného Liptova, kde sme postavili 3 súťažné družstvá: starí páni skončili na prvom mieste, diev- čatá skončili štvrté a muži sa umiestnili opäť na pr- vom mieste. Okrem pohárov a diplomov za prvé miesta sme vyhrali aj dva krásne darčkové koše. V auguste sme sa zúčastnili pohárovej súťaže v On- drašovej o pohár starostu obce, kde mladý tím obsadil prvé miesto. Poslednou pohárovou súťažou bola kaž- doročná Nočná súťaž v Liptovskej Teplej, kde sme sa opäť zúčastnili so 4 družstvami: starí páni ani mladý tím útok nedokončili kvôli chybám v útočnom vede- ní. Družstvo žien obsadilo prvé miesto, družstvo mu- žov v tvrdej konkurencii obsadilo 3. miesto.

Tento rok sa náš mladý tím zúčastnil aj Severoslo- venskej Hasičskej Ligy. V Lige sa v priebehu 3 me- siacov zúčastnili 12-tich súťaží, ktoré sa konali v so- botu alebo nedeľu v rôznych obciach Žilinského kraja. Zo 16-tich mužských družstiev sa nakoniec umiestnili na peknom 11. mieste. Ako jedno z mála súťažných družstiev absolvovali komplet všetky sú- ťaže a neboli ani raz diskvalifikovaní...

Čo dodať na záver? Možno krátke zhrnutie. Kaž- dé účinkovanie likavských hasičov, či už mladých, starých či najmladších, mužov alebo žien, na akej- koľvek hasičskej súťaži v uplynulom roku, bolo ko- runované ziskom pohárovej trofeje. Celkovo sme sa v roku 2007 zúčastnili 12-tich súťaží (ak nerátame 12 kôl Ligy) a naša zbierka pohárov sa rozrástla o 15 krásnych trofejí.

Chceme sa touto cestou poďakovať rodinám našich členov za ich trpezlivosť a ohľaduplnosť, keď ich rodinní príslušníci – hasiči často trávili celé hodiny pri tréningoch, brigádach alebo pracovných stretnutiach v hasičskej zbrojnici. Ďakujeme zároveň všetkým sponzorom, veľkým i malým, ktorí akýmkoľvek spôsobom pomohli pri činnosti nášho obec-

ného hasičského zboru. Naša vďaka patrí i vám ostatným občanom, ktorí fandíte nielen hasičskému športu, ale ktorí si vážite prácu hasiča pre spoločné dobro a bezpečie v obci.

Sv. Florián – patrón hasičov – nech nám i naďalej pomáha.

Mgr. Peter Brtko, tajomník DHZ

ČO O NÁS V MŠ NEVIETE...

Obdobím, ktoré sa spája s očakávaním a splnenými túžbami dospelých i detí sú vianočné sviatky. Od začiatku decembra čakajú deti v MŠ Mikuláša. Každý z nich ovláda pár básničiek a piesní, ktoré zaspieva práve jemu, keď zavíta k nám do škôlky. Každý rok sa opakuje jeho návšteva, len deti bývajú už nové, tie najmenšie pribudli v septembri na začiatku školského roku. V ten deň na Mikuláša naplno zazneli spevavé hlásky detí, keď ho privítali. Očká žiarili šťastím, ale aj utajovanými slzičkami, keď im dával do rúk balíčok sladkostí. Radosť sa miešala s obavami. Čo keď Mikuláš zistí, kto občas zlostí, neposlúcha, či robí naprotiveň kamarátom? No Mikulášov láskavý prístup k deťom aj slzičky usušil. Deti vystúpili aj v KD, keď všetky dostávali Mikulášsku nádielku.

Adventný čas, to nie je len Mikuláš. Je to obdobie, ktoré vrcholí Vianocami. A tie najviac precitujú ľudia chorí, starí a osamotení. Naše deti nezabudli na nich. Boli ich pred Vianocami v Domove dôchodcov a v domove sociálnych služieb pre dospelých, „Nádej“ v Likavke pozdraviť svojimi básničkami, pesničkami i malými darčekmi, ktoré pre nich ich drobné rúčky zhotovili. Boli sme dojaté reakciou ľudí, ktorí si prišli deti vypočuť. Nejednen z nich potichu utierali slzy z očí, keď deti spievali. Určite si spomínali na svojich blízkych, ktorých stratili, alebo ktorí na nich zabudli a neprišli. Aj taká je bohužiaľ ľudská vďaka. Deťom priniesli sladkosti ako poďakovanie za to, že na nich mysleli. Pozvali nás aj na budúci rok a my s radosťou pôjdeme znova rozdávať radosť a lásku medzi nich.

Veselými prekáračkami je známe fašiangové obdobie. Deti si nachystali veselicu – karneval. Maľo-

vali si masky, šikovné mamičky ušili, alebo zabezpečili masky, oblečenie zvieratiek a všelijakých rozprávkových postavičiek. V samotnej zábave na začiatku februára sa to ukázalo. Na detskom karnevale bolo veľa princezien, červených čiapočiek, kovbojov, supermanov. Ale aj iné nápadité a originálne masky. Každé dieťa dostalo odmenu, maličkú pozornosť. Podstatné je, že rodičia sa zabavili so svojimi deťmi a venovali im svoj čas inokedy strávený prácou a povinnosťami.

No nielen zábavou a hrou žijú naše deti. Mali pred sebou aj veľkú úlohu – zvládnuť zápis do 1. ročníka ZŠ. Ten bol 21. januára 2008. Pani učiteľky v predškolskej triede preopakovali všetky poznatky, čo deti počas troch rokov nadobudli v materskej škole. Ako to deti zvládli už záležalo na nich. Verím, že sa ukázali ako šikovné a múdre deti. Nielen o škole je zápis do ZŠ. Je hlavne o rodičoch, zodpovednosti, výchove a spolupráci s učiteľkami v MŠ. Napriek tomu, že každé dieťa je originálne, existujú spoločné znaky, ktoré hovoria o tom, či je dieťa pripravené zvládnuť základnú školu. Je dobré si uvedomiť, že

je možné požiadať aj o odklad školskej dochádzky v prípadoch, keď testy potvrdia, že dieťa nie je ešte zrelé. Ale je aj druhá alternatíva, ktorú rodičia v poslednej dobe realizujú. Nechajú dieťa v MŠ so zámerom „predĺžiť dieťaťu detstvo“. Je dôležité, aby si každý rodič uvedomil, že rozhoduje o svojom dieťati. Neporovnávajte ho s iným dieťaťom. Neuláhajte si svoje povinnosti tým, že ho „necháte ešte rok“.

Apelujem na rodičov, rozhodujte sa rozvážne a pre vaše dieťa zvoľte najoptimálnejšie riešenie. V tom vám praje náš celý pedagogický kolektív veľa úspechov.

Alena Močáryová
za kolektív učiteliek MŠ

Z ČINNOSTI ZŠ LIKAVKA

Už v minulom čísle Likavana sme informovali o tom, že činnosť našich žiakov je bohatá a rôznorodá. Svedčí o tom aj práca hudobno-speváckeho krúžku, ktorý pracuje pod vedením pani učiteľky Blaškovej. Pani učiteľku teší, že aj v tomto školskom roku prejavilo záujem o prácu v krúžku 35 žiakov a mnohé deti sa popri speve venujú aj hre na flautu.

Práca je veľmi zaujímavá a tvorivá. Výsledky ich práce mali možnosť vidieť a počuť aj obyvatelia Likavky. Veď ani jedno vystúpenie, ktoré škola robí pre obec, sa bez speváckeho krúžku nezaobíde, či je to už uvítanie detí do života v obci alebo požehnanie adventných vencov.

No žiaci reprezentujú našu školu aj v mnohých speváckych súťažiach. Súťaž v speve vianočných kolied má už dlhodobú tradíciu na našej škole, tí najlepší nás aj tento školský rok v decembri reprezentovali v okresnom kole „Spievajte koledy“, kde v jednej z kategórií obsadili 1. miesto.

Okrem toho sa žiaci 1.–9. ročníka zúčastnili výchovného koncertu „Očová, Očová“ v KD Likavka, kde sa aktívne zapájali do priebehu výchovného koncertu a spoznávali ľudové nástroje a krásu našich ľudových piesní z rôznych regiónov Slovenska.

Koniec kalendárneho roka 2007 sa niesol v znamení mnohých podujatí.

Už v novembri sa žiačky 7., 8. a 9. ročníka začali pripravovať na prichádzajúci vianočný čas. Po chodbách sa šírila príjemná vôňa medovníčkov, ktoré žiačky pekne vyzdobili a pripravili na vianočnú výstavku a ponúkli ich aj do vianočnej burzy v dňoch 15.–19. 12. 2007, ktorú sme na našej škole uskutočnili po prvýkrát a stretla sa u žiakov s veľkým ohlasom. Žiaci ponúkli mnohé zaujímavé predmety za symbolické ceny svojim spolužiakom. Výťažok z tohto zaujímavého podujatia žiaci venovali novej školskej knižnici na zakúpenie nových kníh, ktoré

budú slúžiť všetkým žiakom, ktorí budú školskú knižnicu využívať.

No ani športovci nelenili. 18. 12. 2007 sa zúčastnili okresného kola súťaže „Ružomerská latka“, kde v kategórii staršie žiačky obsadila Katarína Kenderová 1. miesto (130 cm) a v kategórii starší žiaci obsadil Patrik Krpelan 2. miesto (150 cm).

Rozlúčka s rokom 2007 vyvrcholila kultúrnym programom dňa 19. 12. 2007, ktorý pripravili žiaci našej školy pre svojich spolužiakov. Po školskej relácii venovanej vianočným zvykom a obyčajom sa žiaci presunuli do školskej jedálne, aby sa spoločne potešili z pripraveného programu a s pekným umeleckým zážitkom sa rozišli do svojich domovov.

Po dvoch týždňoch sa brány našej školy otvorili zas do nového kalendárneho roka 2008 a žiaci sa pustili do ďalšej práce. Čakali na nich hneď dve okresné kolá súťaží – olympiáda v anglickom jazyku 16. 1. 2008 a súťaž v umeleckom prednese slovenskej povesti Šaliansky Matko 17. 1. 2008, kde žiačka Mirka Bystričanová získala pekné 3. miesto v druhej kategórii.

Aké milé prekvapenie nás čakalo vo forme listu z Kežmarku, v ktorom nám oznámili, že naša žiačka Sabina Martonová v celoslovenskej autorskej súťaži LITERÁRNY KEŽMAROK 2007 získala ČESTNÉ UZNANIE. K oceneniu jej srdečne blahoželáme a prajeme jej veľa ďalších tvorivých úspechov.

V januári si vyskúšajú schopnosti aj naši matematici. Adam Čutka, žiak 5. ročníka, bude našu školu reprezentovať v okresnom kole matematickej olympiády. Nuž držíme mu palce.

Január je mesiac, v ktorom žiaci dostávajú vysvedčenie za svoju polročnú prácu. Prajeme im, aby v skúškach dobre obstáli a vysvedčením urobili radosť predovšetkým sebe a svojim rodičom.

Kolektív pracovníkov ZŠ

CERUZKINO DOBRODRŽSTVO

Kde bolo, tam bolo, bolo raz jedno mesto a to mesto sa volalo Perečník. V tom meste žili: starosta pán Pero, farební obyvatelia a kružidlo, ktorému sa všetci čudujú, ako môže byť také vysoké.

Katka usilovne strúha svoje pastelky. Raz keď bola Katka v škole, začali sa vysmievať ceruzke, preto sa ceruzka vybrala von z mesta.

– Som zbytočná, keď sa mi každý smeje.

– Vôbec nie si zbytočná. – odpovedala myška.

– Pre mňa vôbec nie si zbytočná.

A začala si na ceruzku brúsiť zuby.

– Aj tak som bola už hladná. – povedala myška

– No nie, mňa nemôžeš zjesť, pretože som vyššia ako ty. – a utiekla preč.

Zatiaľ, čo sa ceruzka túlala po triede, v meste Perečník sa konali voľby. Všetci tvrdili, že starosta má

ostať Pero, pretože najviac píše. No, tu Katka zbadá svoju ceruzku. Uložila svoju ceruzku do perečníka.

– Aha, ceruzka sa vrátila! – vykrikovali obyvatelia mesta Perečníka.

Keď im ceruzka vyrozprávala, čo zažila, všetci sa

dohodli, že ceruzka sa stane starostkou obce, pretože prežila to hrozné dobrodružstvo.

Meno a priezvisko: Sabina Martonová; vek: 11 rokov; bydlisko: Likavka, D. Kráľovskej 132; kategória: I. próza; škola: ZŠ s MŠ Likavka.

KARNEVAL

Náhlym krokom som sa ponáhľala cez dedinu a razila som si cestu priamo ku kultúrnemu domu. Vošla som do vestibulu. Všade bolo veľmi veľa masiek, ale aj starších žiakov, ktorí boli prezlečení za seba. Ja a moje kamarátky sme sa presunuli do sály a naskytol sa nám obdivuhodný pohľad. Všade tancovali zlé bosorky, šašovia, všelijaké zvieratá, dokonca som stretla aj samotného kapitána Jacka Sparrowa a popri ňom sa na metle preháňal Harry Potter. Skoro ma trafil šľak. Keď som sa otočila, stuhla mi krv v žilách – za mnou stál ozajstný nefalšovaný demontor. Keď som sa konečne vynadávala na tie rozprávkové bytosti, šla som si sadnúť ku jednému voľnému stolu a uprela som svoj pohľad na javisko. Tam práve prichádzala spoza opony moderátorka. Keď nás pekne privítali a predstavili porotu, začala promenáda masiek. Veru porota to mala veľmi ťažké! Z toľkých pekných masiek som si ani ja netrúfala vybrať víťazov. Keď vyhlásili víťazov, začali sa súťaže. Ale aké? Superovské! Dávno som sa tak nenasmiala. Ako prvá súťaž bol stoličkový tanec, druhá súťaž bola o niečo ťažšia, museli sme hádzať asi zo vzdialenosti 2 metrov plastové vrchnáčky od fliaš do krabice. Tretia súťaž bola dosť nezvyčajná, mali sme za úlohu obaliť kamaráta toaletným papierom, nebolo to nič ľahké, pretože papier sa nám v jednom kuse trhal. Posledná súťaž bola podľa mňa asi naj-

lepšia a najkomickejšia – balónový tanec. A teraz počúvajte aká to bola ťažká úloha. Museli sme utvoriť dvojice, jeden z dvojice si uviazal balón o členok a musel ho chrániť, druhý z páru mal praskať balóny iným párom. Páni, to vám bola sranda! Všetci sme tam vyskakovali ako také srnky. Súťaže skončili, víťazi si vyzdvihli ceny u moderátorky a začal sa voľný tanec. Skoro každý tancoval. Jedni predvádzali svoje tanečné umenie, ale iní (a tam rátam aj seba) len tak poskakovali na parkete. Púšťali nám samé dobré pecky a my sme sa parádne zabávali. Dokonca sme si mohli dať zahrať pesničku na želanie. My, ako sa na správnu triedu patrí, sme dali zahrať našej triednej učiteľke. Neskôr každému žiakovi rozdali triedni učiteľia čokoládu a zábava mohla pokračovať. Tancovali sme a tancovali, až sa pomaly ale isto začala blížiť siedma hodina večerná. Určite sa ešte nikomu nechcelo ísť domov. A tak sme začali prosíkať o predĺženie. Ako inak, vyhovel nám. Ale predĺžili to len o polhodinu. Keď sa im konečne podarilo umlčať nás, prišla na pódium moderátorka a pekne sa s nami rozlúčila s odkazom pre starších žiakov, aby pomohli upratať sálu. Prezradila nám, že podobnú diskotéku budeme možno mať aj na Deň detí. Už sa neviem dočkať!!!

Lubica Bystričanová
7.A ZŠ s MŠ Likavka

ŠPORTOM PROTI DROGÁM

21. november sa na našej škole niesol v športovom duchu. Už od rána žiaci netrpezlivo čakali, kedy budú môcť poraziť učiteľov vo volejbale. Zorganizovali sme futbalovo – volejbalový turnaj medzi žiakmi a učiteľmi pri príležitosti Svetového dňa boja proti fajčeniu. Žiaci 5. a 6. ročníka zápasili vo futbale, žiaci 7., 8., a 9. ročníka sa potrápili vo volejbale. Víťaz vo volejbale hral proti učiteľskému zboru. Učiteľia takmer podľahli protihráčom (žiakom), ale v závere sa nám podarilo o pár bodov zvíťaziť. Dôležité je pripomenúť, že víťaz nebol nikto, stačil nám dobrý pocit zo športového dopoludnia venova-

ného protidrogovej prevencii. Tento deň sprevádzal aj celý mesiac november aktivitami zo strany žiakov aj koordinátora s protidrogovou tematikou. Bol to hlavne „Európsky týždeň boja proti drogám“ (16. – 22. 11.), kedy si všetci žiaci pozreli poučné DVD o alkohole a fajčení. Žiaci hrali situačné hry a mali besedy. Ako koordinátor pevne verím, že celý mesiac ich posilnil k lepšiemu a zdravšiemu životu a začiatok tejto tradície bude mať svoje pokračovanie aj v budúcnosti.

Mgr. Karásek Katarína
Koordinátor protidrogovej výchovy

ZO ZDOS LIKAVKA

Dovoľte mi, aby som Vám v mene nášho divadelného kolektívu v novom roku zaželať veľa šťastia, zdravia a veľa radostných chvíľ.

V krátkosti Vás chcem poinformovať o našej činnosti za uplynulý rok. Aj keď nás je málo, teším sa, že sa nám podarilo po dlhšej divadelnej prestávke dať dokopy pár ochotných ľudí, aby sme mohli nacvičiť divadelnú hru od J. G. Tajovského „Ženský zákon“ v réžii Petra Hlinku. V tejto divadelnej hre účinkovali Magdaléna Hrčková, Jolana Magová, Ján Krížo, JUDr. Mária Hudáková, Miroslava Raksová, Pavol Brtko a Peter Hudák. Možno si povieť prečo siahali po ľudovom divadle a nie modernom? Nuž zlaďte výber hry s vekovým zložením súboru nie je ľahké. Na moderné divadlo chýbajú mladí herci a tým starším sa viac páči ľudové divadlo. Práve kvôli klasickému podaniu divadelnej hry mali záujem o naše divadelné predstavenie i okolité obce. Celkovo sme odohrali 13 repríz. S touto hrou sme sa zúčastnili na regionálnej prehliadke, ktorú poriadalo Liptovské osvetové stredisko v Liptovskom Mikuláši a získali sme diplom za 3. miesto a diplom za stvárnenú žen-

skú rolu získali p. Magdaléna Hrčková a p. Jolana Magová.

Možno si povieť len jedna hra za rok, to je málo. Ale verte, že veľká drina, odriekanie a pevná vôľa sa skrýva za tými niekoľkými minútami, ktoré v premiére odohráte pred publikom na javisku. Chcem poďakovať našim dlhoročným hercom za ich ochotu a chuť pokračovať v divadle a režisérovi za jeho trpezlivosť. Výborne sa zhostil svojej role aj náš nový člen Peter Hudák, ktorý hral po prvý raz.

A čo nás čaká v budúcnosti? Ak bude chuť a ochotní ľudia, pevne verím, že sa čoskoro predstavíme s ďalšou hrou, ktorou by sme Vás potešili. Naším veľkým priáním by bolo, aby sa naša členská základňa aspoň čiastočne rozšírila o nových perspektívnych a srdcom zanietených ochotníkov.

Na záver chcem poďakovať všetkým, ktorí sa pričínili o to, že ZO ZDOS Likavka pracuje. Vďaka patrí obecnému zastupiteľstvu na čele s p. starostom a obecnému úradu za ich ústretový prístup.

Miroslava Raksová

Za kolektív ZO ZDOS Likavka

Z ČINNOSTI MS SČK V LIKAVKE

Vážení spoluobčania a členovia MS SČK chcem Vás prostredníctvom Likavanu pozdraviť a zaželať veľa zdravia, šťastia a vzájomného porozumenia v roku 2008. Zároveň Vás chcem poinformovať o našej činnosti za uplynulý rok.

MS SČK v Likavke má 128 členov. Výbor MS SČK tvorí 9 členov. Z počtu 128 je 110 bezpríspevkových darcov krvi, ktorí viackrát darovali túto vzácnu a nenahraditeľnú tekutinu a mnohí z nich sú držiteľmi bronzovej, striebornej a zlatej Jánskeho plakety. V roku 2007 nám pribudlo 5 nových členov. Radi by sme privítali v našich radoch ďalších členov, ktorí by pokračovali v našej doterajšej práci. Nezabúdame na dlhoročné zaslúžilé členky, na ktoré si vždy spome-

nieme aspoň malou pozornosťou pri ich okrúhlom životnom jubileu. MS SČK sa každoročne podieľa na organizovaní aktivít pod záštitou obce a obecného hasičského zboru.

Na záver vyslovujem poďakovanie všetkým členom za ich vernosť a ochotu spolupracovať na úkor svojho voľného času v dnešnej uponáhľanej dobe. Taktiež by som chcela poďakovať obecnému úradu za spoluprácu, ústretovosť a finančnú podporu. Vďaka tejto pomoci môžeme existovať a pokračovať v peknej humánnej práci. Nech nás i naďalej spája naše heslo „LÁSKA – VIERA – ČESŤ je sila ľudskosti“.

Elena Bírošová

predsedníčka MS SČK v Likavke

VÝBOR URBÁRSKEHO SPOLOČENSTVA V LIKAVKE HODNOTIL

4. januára 2008 sa stretli členovia výboru Urbárskeho spoločenstva v Likavke a jeho zakladajúci členovia v novej zasadačke Obecného úradu v Likavke. Na programe bolo oboznámenie výboru s hospodárskymi výsledkami dosiahnutými v roku 2007,

splnenie záväzných ukazovateľov lesného hospodárskeho plánu po desiatich rokoch, plán na rok 2008 a vízie hospodárenia na ďalšie desaťročné obdobie. Keďže rok 2007 bol posledný v decéniu, museli sme splniť všetky záväzné ukazovatele, hlavne splniť

predpísané plochy prerezávok a prebierok, plochy zalesňovania a neprekročiť výšku ťažby stanovenú v rubnom etáte. Tiež sme museli podrobne zmapovať nové plochy na zalesňovanie a plochy na opakované zalesňovanie, pretože nám z následkov sucha a priameho snečného žiarenia vyhynulo väčšie množstvo sadeníc vysadených v minulých rokoch.

Predseda Urbárskeho spoločenstva pán Arnold Brtko oboznámil členov o stave účtov a financií poskytovaných na pestovné práce v roku 2007 a tiež o tom, že v uplynulom roku sme zalesnili plochu o výmere 8,67 ha, na ktorej sme vysadili 34.250 ks sadeníc. Odborný lesný hospodár spolu s lesníkom p. Durdíkom pripravili plán prác na rok 2008, ako je zalesňovanie, výchova porastov, ochrana mladých lesných porastov a rubná ťažba.

V mesiaci február musíme dohodnúť rokovanie s oddelením poradenstva na Národnom lesníckom centre vo Zvolene a prekonzultovať s ním ako ďalej obhospodarovať porasty nad bývalou strelnicou v Li-

kavke. Stromy v týchto porastoch sú plné guliek a črepín, ktoré poškodili vojská Sovietskej armády.

V jarných mesiacoch musíme urýchlene začať s opravou lesnej cesty v závere Kľačianskej doliny, dohodnúť sa s ostatnými majiteľmi susedných pozemkov o spolufinancovaní jej opravy.

Energetické závody, ktoré sú majiteľmi vedenia vysokého napätia za elektrické prieseky, ktoré vedú cez naše lesné porasty a na ktorých sa nedá hospodáriť, nám už dlhé roky neplatia za nájom ani korunu.

Meniaca sa klíma a s ňou vznikajúce hromadné odumieranie smrečín následkom sucha už zasiahlo aj porasty nášho Urbárskeho spoločenstva vo Vislaviach. Musíme inštalovať potrebný počet lapačov a feromónových prípravkov a chrániť ešte zdravé stromy proti podkôrnemu hmyzu.

Za výbor urbárskeho spoločenstva Likavka

Pavel Fain

odborný lesný hospodár

Z DEJÍN LIKAVKY

Likavka bola v minulosti dedinou roľníkov, pltníkov a šlogárov.

Na prelome 19. a 20. storočia sa v Likavke žilo ťažko. Mnohí roľníci mali len to, čo dopestovali na roliach a lúkach. K holému životu si museli roľníci prikupovať živobytie, na ktoré si zarábali pltničením a prácami v lese pri spracúvaní dreva. V Likavke žili chudobné rodiny – bezzemkovia, pochádzajúce z rodín komorníkov, ktorí boli sluhovia na likavskom hrade a bohatšie rodiny – potomkovia sedliakov – gazdov, ktorí už v čase poddanstva vlastnili polia a lúky, z ktorých platili zemepánom dane.

O tom, aký bol život na prelome storočí v Likavke píše známy český pedagóg, spisovateľ a slovakofil Karel Kálal, ktorý učil na Gymnázium v Banskej Bystrici a jednu zimu prežil v Ružomberku. Vo svojej publikácii o Likavke napísal:

Ako žili Likavčania na prelome 19. a 20. storočia? Takmer všetky domčeky drevené a šindľom kryté. Väčšina bez komínov. Dym sa valil kadejakou dierou v streche, okienka maličké. Pri vstupe do príbytkov bolo treba hlavu skloniť, dlážka bola ubitá z hliny. Zo stropu visela truhlička – to bola kolíska, na lavici – kanape boli rozložené potraviny, odev a voda vo vedre. Na okne pohárik na pálenku – knihy nikde, iba ak modlitebné. Boli však aj domčeky zvonka čisté i vo vnútri čisté a upratané.

Čo v Likavke jedli? Chudobní po celý rok jedli zemiaky – švábku s kapustou, niekedy halušky s kapustou, alebo s bryndzou a trikrát do roka na sviatky mäso. Zámožnejší – ráno mlieko, zapraženú polievku alebo slaninu. Napoludnie polievku a halušky s bryndzou, alebo kapustou a strukoviny. Večer guľáš, švábku s kyslým mliekom, niekedy raz až dvakrát do týždňa mäso.

A ako sa obliekali? Chlapi mali na nohách krpce a kapce. Nohavice z hrubého bieleho súkna, košele boli z ražného plátna utkané doma, bez goliera, rukáve široké. Na hlave čierny širák z hrubej vlny. Tak chodil chlap pri robote. Ženy oblečené v sedliackom kroji.

A čo znamenali pre Likavčanov lúky – zvané Dúbravice? Prvý kontakt s Dúbravicami – likavskými lúkami som mal ešte ako celkom malý chlapec. Neskôr som sem zavítal ako poľovník a turista nespočetne veľa krát, dá sa povedať, že oveľa častejšie ako inde. Je to moja obľúbená destinácia, veď práve preto o Dúbraviciach píšem. Je tu taký zvláštny *génus loci* – *duch miesta*, ako všade, kde sa diali významné veci. O Dúbraviciach síce anály nepíšu, lebo neboli z hľadiska historického až také významné, ale pre život likavských roľníkov určite áno. Cítim tu také zvláštne napätie, mrazenie v chrbte, nutkanú túžbu objavovať a čudovať sa.

Kosba na Dúbraviciach. To boli sviatočné dni, iba raz do roka, obyčajne v druhom júlovom týždni.

V nedeľu sa išlo z muziky v noci na kosbu – UHU-HÚ – celou cestou sa húkalo. Prvú noc sa koscom dobre nespalo. Odkosili si kúsok trávy a dali pod hlavu. Len čo sa začalo brieždiť už pred treťou hodinou začali kosiť. O piatej prinášajú ženičky raňajky – buď halušky, pirohy alebo opekance. V čase kosby sa chystali najlepšie jedlá, aj do lepších šiat sa obliekali. Lúky ožili veselým húkaním, hovorom a žartom. Ženičky roztriasali pokosené riadky a hrabali seno. Usušené seno sa nerozvážalo domov. Na lúkach boli malé drevené stodôlky – zvané štále, do ktorých sa uskladňovalo seno. Až v zime seno zväžali chlapi na saniach ťahaných koňmi domov.

Likavčania boli aj pltníkmi. Chudobní likavskí ľudia hľadali obživu predovšetkým z pôdy. Hoci okolo Likavky nie je pôda až taká zlá, predsa na obživu nestačila. Chlapi si hľadali robotu aj na pltnici. Aj v pltnickej dedine, ktorou Likavka bola, sa skupiny mužov vnútorne delili. Jedna časť mužov pracovala v lesoch s drevom – šlogári – drevorubači, druhá skupina splavovala guľatinu a iný tovar. Pri príprave a zbíjaní plti pracovala skupina štyroch chlapov. Drevo prikladali ku sebe tak, aby hrubším koncom – kánom sa plavilo po toku rieky Váh. Pltisko, kde Likavčania zbíjali plte bolo pod dreveným rybárskym mostom oproti Políku.

Pltníctvo nemožno chápať iba ako dopravu stavebného dreva. Na pltiach dopravovali remeselné výrobky, oštiepky, syr, hrnčiarsky riad, bryndzu. Faktor – to bol skúsený pltník. Plavil sa na prvej alebo poslednej plti, pretože bol zodpovedný za splnenie. Plte – to bol kus chlupskej sily, plte – to bolo niečo – pustiť ju na vodu, zviešť sa na nej na Dolniaky, uvidieť kus inej krajiny.

Rúbaniská – šlógy. Chodiac lesmi v likavskom chotári natrafíme na šlóg – čiže rúbanisko. Dvadsať chlapov – šlogárov tu lopotilo. Jedni rúbajú, druhí konáre osekávajú, tretí kôru lúpajú z klátov. Bez vatry by bolo v prírode smutno. Nakládli si oheň. Horu stínali na jeseň po skončení poľných prác, aby bolo drevo pripravené na jarnú plávačku. Rúbalo sa na holo. Ak sa stínalo po svahu, začali stínanie od doliny. Skupiny pracovali vo svahu vždy šikmo za sebou tak, aby stínaný strom neohrozoval ďalších chlapov pod nimi. Bola to ťažká robota, zvlášť v zime a veľmi nebezpečná.

Čo povedať záverom? Bol to ťažký život – ťažká robota, nedostatok, hlad, choroby a vyst'ahovalctvo. Bol to nerovný boj ubiedených likavských roľníkov s každodenným životom. Bol to predovšetkým človek, ktorý žil v minulosti s každodennou obavou hľadať možnosť uživenia seba i svojej rodiny a predsa sa nevzdával.

Pavel Fain

Z NAŠEJ MATRIKY

Naši malí spoluobčania:

Barbora Drapáčová, Alex Kozica,
Samuel Salva

Manželstvo uzavreli:

Jozef Húska – Mária Sleziaková

Opustili nás:

Peter Jánoš 56 r.
Bernard Trepán 51 r.
Ľudovít Sárený 73 r.
Jaroslav Poburíni 72 r.
Juraj Oravec 73 r.
Ján Marton 63 r.
Štefan Bukový 81 r.

TÚLAVÝ JANKO

*Vyšla večer na dvor mamka
pozvať domov svojho Janka.
Neposlúchol on ju veru,
utiekol cez v plote dieru.
Obdivuje hviezdy jas,
ubehol mu rýchle čas.
Domov prišiel v tmavej noci,
búcha, klope, niet pomoci.
Kdeže teraz spať len bude,
hádám len nie s Dunčom v búde?
Dunčo vrčí, chvostom myká,
na nového nájomníka.
Od tej doby z večera
Janko domov chodieval.
Pozdravuje deti Vás
chod'ť domov vždýcky včas.*

Agáta Solárová